

Lederegenskaper

- Klassemiljø, medvirkende prosess.

Fra en plakat på veggen til en verdi klassen styrer etter.

Tenk hva som kan skje når barn utvikler sine lederegenskaper med fokus på å skape godt samspill samtidig som man jobber mot gode resultater. Barn er fremtidens ledere som ser at den beste og mest effektive måten å få gode resultater går gjennom å skape et klima der alle er opptatt av å spille hverandre gode. Da handler det om å trene her og nå i vårt klassemiljø.

Gjennom medvirkende prosesser stiger den indre motivasjonen til å engasjere seg og aktivt ta del i klassemiljøutviklingen.

Det handler i stor grad om de ansattes evne til virkelig å engasjere seg i hvordan alle har det og ta barns tanker, ideer og forslag på alvor.

Her kommer fire viktige punkter å tenke gjennom og ta med i forberedelsene:

- Spørsmålene vi stiller er viktig. Vi har laget et utkast, men bruk gjerne dine egne og tenk oppfølgingsspørsmål.
- Anerkjenn og vise interesse for tanker og ideer elevene har.
- Regissere samtaler som gjør alle til aktive deltagere (IRP).
- Holde ut. Prosesser krever tid og hyppig oppmerksomhet.

Vi ansatte må tillate oss å trene og av og til gjøre feil på samme måte som barn heller ikke får til alt de ofte verbalt ønsker å gjøre.

I en prosess kan alt endres underveis når man blir enige om det. Det er viktig å holde fokus på og etterspørre positive erfaringer. Det vi holder mye fokus på får vi mer av.

NB! Vi må ta utfordringer og utenforskap på største alvor og ha med oss tanken og holdningen at ALLE har ansvar for at ALLE har det bra.

Metodebeskrivelse

Her er beskrevet en prosess fra A til L. Du kan bruke hele eller deler av den. Gjør det på din måte, ut ifra dine erfaringer og de elevene du skal gjøre det sammen med.

Vi tar som utgangspunkt at dere har jobbet litt med karakteregenskapen **lederegenskaper** i forkant enten gjennom samtaler eller via tegneoppgave.

Lederegenskaper og lederansvar kan handle om at vi har fått i oppgave å lede et eller annet arbeid eller at vi helt instinktivt tar lederansvar i en lek, når vi skal dele lag, når vi ser at noen står utenfor osv. Samtaler om å finne slike situasjoner vil gjøre det enklere for barna å dypdykke og tenke seg hvordan det oppleves.

For mye lederegenskaper: Barna får i oppgave gå til en del av klasserommet eller uterommet (kan også gjøres tenkt ved pulten, men har gode erfaringer med fysisk forflytning). Be de forestille seg at her i denne delen av rommet er det alt for mange som tar et alt for stort lederansvar, kanskje uten å tenke på å skape et godt samspill. La elevene ta korte samtaler med sidemannen og med små innspill i plenum (IRP).

- A. Hvordan kan det se ut når alt for mange tar alt for mye lederansvar og at en glemmer å jobbe med det gode samspillet? Hvordan tror du det er å være et slikt sted? Hvilke tanker og følelser kan du få av å være et sted der du opplever at det er slik?
- B. Hvordan er det å lære i et klasserom der alt for mange tar alt for mye lederansvar og at en glemmer å jobbe med det gode samspillet?
- C. Hvis man har det slik over lang tid, hva tror du det kan føre til? (for deg, for klassemiljøet, for læring osv.)

For lite lederansvar: Be så barna gå til motsatt ende av rommet. Be de forestille seg at her er det ingen som tar noe som helst lederansvar. La elevene føre korte samtaler med sidemannen og med små innspill i plenum.

- D. Hvordan kan det se ut når ingen tar noe som helst lederansvar? Hvordan tror du det er å være et slikt sted? Hvilke tanker og følelser kan du få av å være et sted der ingen tar noe som helst lederansvar?
- E. Hvordan tror du det er å lære i et klasserom der ingen tar noe lederansvar?
- F. Hva tror du det kan føre til på lengre sikt hvis en går i en klasse der ingen viser noe lederansvar? (for deg, for klassemiljøet, for læring)

Nå nærmer vi oss at elevene begynner å definere hvordan de ønsker at lederegenskaper skal se ut i deres klasse.

Passe med lederegenskaper (lederegenskaper utført på en god måte): Be så elevene gå til midten av rommet. Be de forestille seg at her er det mange med gode lederegenskaper. La elevene føre korte samtaler med sidemannen og med små innspill i plenum rundt noen av disse spørsmålene:

- G. Hvordan ser det ut når vi viser gode lederegenskaper? Hva sier og gjør vi når vi praktiserer lederegenskaper på en god måte? La barna foreta en liten samtale der de står to og to og så litt i plenum.
- H. Elevene går så til plassen sin og skriver ned tanker og ideer de har når det gjelder konkrete ting man kan gjøre for å vise gode lederegenskaper.
- I. Alle tanker og ideer elevene har samles i et tankekart eller på en plakat.

Konkret planlegging:

- J. Nå skal vi finne ut hva vi skal gjøre her i klassen for at gode lederegenskaper skal bli en verdi klassen styrer etter. Lista eller plakaten med en mengde gode tips og ideer kan redigeres. Da kan en gå en liten runde der en rydder og legger litt like forslag i sammen.

NB! Alle ikke utsagn vendes til hva man ønsker skal skje. Når det f.eks. kommer innspill om at vi skal ikke kommandere andre som ikke vil bli med, så kan følgende oppfølgingsspørsmål stilles: Hvordan ønsker du å få alle med? Disse utsagnene kan så skrives ned. Det har større effekt å holde fokus på det vi vil oppnå enn det vi vil unngå.

- K. Når en revidert liste er klar kan man foreta en høytidelig avstemming med mål om å ende opp med 4 – 6 konkrete gjennomførbare tiltak. Disse bør lages på en fin plakat og henge synlig der elevene oppholder seg. Kanskje noen trenger det som en påminner på pulten sin også.
- L. Da starter veien mot målet. Klassen kan velge ut en ting de felles skal trene på. I tillegg kan hver elev velge ut en ting de ønsker å trene på. Det skrives opp og en starter litt samtaler om hvordan de kan hjelpe og støtte hverandre for å klare det. Ingen er perfekte. Vi kommer til glemme oss. Da trenger vi påminning, hjelp og støtte.

Klassen har nå gjennom en medvirkende prosess bestemt hva og hvordan man skal jobbe mot et klassemiljø der gode lederegenskaper lever. Nå starter det viktigste arbeidet. Det må holdes liv i det klassen har bestemt. Vår erfaring er at dette gjøres best ved hyppig oppmerksomhet. Man trenger ikke sette av hele timer for å løfte gode eksempler, episoder, refleksjoner rundt status

osv., men små og hyppige samtaler i starten av timen, midten eller før man går ut til friminutt.

Vi har lagt inn et eksempel på refleksjon rundt status, **skalering**, men viktigst av alt er at du finner din vei ved bruk av styrkefokus, medvirkning, anerkjennelse og relasjonsfokus. Gi både deg selv og elevene anledning til å trene og også feile. Her ligger det mye læring.

Vi opplever at det er viktig at det er noe synlig i klasserommet, på pulten el. Som minner elever og ansatte på hva vi har som hovedfokus nå.